

Владимир Колев

Сини зайци по синя морава

Летният ден насипваше прекалено много светлина през южния прозорец на кабинета на следователя Ленарт. Затова на две трети от него беше поставена плътна кадифена завеса. И така се получаваше интересен ефект. Точно зад завесата – много тъмно, а от непокритото с материя стъкло наднича вадещо очите слънце. Ленарт стана от бюрото си с намерението да дръпне още малко завесата. В това време на вратата се почука.

– Заповядайте – високо каза той.

В стаята влезе младеж на абсолвентска възраст. Облечен в подчертано семпъл, сив костюм. Високата му фигура би могла да бъде приета за атлетична, ако не беше лекото прегърбването на раменете.

– Добър ден – поздрави учтиво младежът.

– Добър ден. Вие сте... – разрови папката на бюрото си следователят – ... господин Бирт?

– Да господин следовател – магистър Бирт. – Младият човек имаше обработен баритонов глас. Излъчваната мекота издаваше естествено добър характер. Толкова добър, че създаваше усещане за сближаване с границата на слабохарактерността. Просто да се чудиш, как такъв човек е способен на гаменщина.

Срещу магистър Бирт беше постъпило оплакване за побой и господин следователят му беше изпратил призовка за да изясни кое, как и защо...

– Заповядайте, седнете – посочи стола срещу бюрото си следователят. Младият мъж седна, като прегъна внимателно в skut ръцете си. Като леля, която се е приготвила да слуша хвалбите на любимия си, ужасно умен племенник. Имаше здрави ръце на спортист, но тези ръце бяха някак лишени от агресия. След като подреди първите впечатления, господин следователят заговори с равен глас: – Господин Бирт, срещу вас има постъпило оплакване за нанасяне на побой на господин... Талер. Длъжен съм да ви задам служебно въпроса, вярно ли е това?

На сбиването не бяха присъствали никакви свидетели. Това развързваше ръцете на този побойник с измамна външност на добряк. Скарали се, сбили се, но кой е виновен, кой пръв е започнал? ... Само един бог знае, защото само бог знае всичко...

Младият мъж се позабави и предпазливо отговори:

– Да, между нас имаше спречкване, при което си разменихме по някой и друг лек удар...

– От приложеното медицинско се вижда, че Вашият... „опонент“ има счупване на мандибулата – информира го следовател Ленарт. –

Това едва ли може да бъде прието за „лек удар“.

– Е, и аз нося медицинско, от което пък се вижда, че съм получил хематоми... – сподели Бирт.

– От къде се познавате с господин Талер?

– Колеги сме от университета. Даже може да се каже, че бяхме нещо като приятели – предпазливо сподели магистърът.

– И така, по приятелски, се сбихте? – не можа да сдържи иронията си следователят.

– Май така се получи... – съгласи се все така предпазливо младият човек.

– И какъв беше поводът? Млада дама сигурно?

– Противно на френската постановка, тук не трябва да се търси жена. Опасявам се, че мотивът не би могъл да бъде обяснен с две думи – повдигна рамене Бирт.

– Опитайте с повече от две – сговорчиво предложи следователят.

– Ще пускате ли магнетофона или? ... – за пръв път го погледна в очите магистърът.

– По Ваше желание. Ако искате можем да си поговорим неформално, след което ще повторите думите си пред машинката. Но Ви предупреждавам, че вече информиран, ще имам възможност да Ви задавам въпроси, на които ще Ви бъде по-трудно да отговаряте в удобни за себе си варианти – добросъвестно го информира следователят.

Младият мъж се замисли за момент.

– Все пак, без магнетофон би било по-добре.

– Вие решавате. Слушам Ви.

– С Алекс Талер се познаваме от първи курс в университета. Отначало беше просто познанство. Не го схващайте като самореклама, но аз бях добрият студент. Моите писмени разработки получаваша винаги отлични оценки. Алекс Талер беше един от многото и попадеше в прайда на златната среда. Не бих могъл обаче да кажа, че от негова страна имаше проява на завист. Нещо повече, той се отнасяше към този факт съвсем спокойно.

Имаше още един, съществен момент. Аз бях в положение, при което имах проблеми даже с парите за наема, а Алекс беше от добре обезпечавашо го семейство. Не се учудих, когато един ден той предложи да си поговорим за бизнес. Предложение беше аз да му правя разработките. Срещу заплащане, естествено...

– И вие приехте? ... – уточни следователят.

– Нямах избор. Даже бях доволен. Макар че, ми костваше време и

някакво усилие. Когато пишеш нещо, трудно можеш да избягаш от собствения си стил на излагане на фактите. А аз трябваше да се изразявам чрез два стила. Един собствен, друг за Алекс. Но успешно влязох в битността на двуликкия Янус...

– Добро постижение – кимна следователят. – И?

– И? ... Алекс не беше стиснат, плащаше добре. Отначало отпадна проблемът с наема, после започнах да виждам в ръцете си пари. Приятно е, знаете ли? – сподели магистър Бирт. – Но това положение си имаше своите лоши страни. В уговорката влизаше неговите разработки да не бъдат по-лоши от моите.

... Получи се някак постепенно. Вероятно е въпрос и на способностите?... Явно, Алекс умее да се продава по-добре от мен. Някак неусетно двамата станахме най-добрите студенти в групата, като той постепенно се очерта като по-добрият. По-оригиналният.

Тогава инката измисли своето отмъщение. Нещо като бомба със закъснител. Основава се на една желязна закономерност в канцеларската част на науката. Във всяко изложение задължително се вмъкват цитати от авторитети. Собствената постановка най-добре се защитава с нечий авторитетен цитат. По правилата на научната бюрокрация, задължително се посочва източника. Веднъж, в една от поредните разработки за Алекс дадох доста точна, своя дефиниция. Като цитат от учен. Руснак. Измислено име, измислено заглавие, от познато издателство, което бълва непрекъснато научна литература. Никакъв проблем.

Отначало го правех инцидентно, после – системно. Наричах го „пускане на син заек“. Да сте виждали син заек? – Няма такъв! Както ги нямаше и авторите и книгите, които цитирах. Малцина знаят руски, контакти между двете школи няма. Кой ще тръгне да ти проверява?

Беше забавно. Очаквах със спортен интерес кога ще стане издънката. Разобличаването на Алекс означаваше шамар, който би сринал възможностите му за научна кариера. Защото и двамата се оформяхме като конкуренти за асистентско място в катедрата на професор Халеви.

Очаквах, но не се получи. Нещо повече. В един свой научен доклад, господин професорът цитираше професор Цветаев. Цитатът беше от писаница на Алекс. Нали разбирате, професор Цветаев беше плод на моето въображение? Синият заек си пасеше на синята морава. Хрупкаше си синя трева и хич не му пукаше...

Здравата се раздвоявах. Правех ги за смях и двама – и Алекс, и господин професора. А нямаше как да се разсмея на глас. Вече започнах да цитирам постоянно професорите Нимиц, Лелюкович и Цветаев. Научни

духове. Пусках по синята поляна син заек след син заек. Зайците си паяха и идилията беше пълна.

Постепенно осъзнах още нещо. Че Алекс Талер въобще не е за подценяване. Той започна да пипа подадените му текстове. С усет и някакво наистина добро чувство за хумор. Получаваше се така, че аз му подавах суровия материал, а той му правеше интелектуалния дизайн. А на защитите беше просто великолепен.

Аз пишех академично-сучно, позовавайки се на известни авторитети. Действах стриктно по правилата и предизвиквах прозаявки. Алекс беше експерт по руската школа и се движеше две крачки пред мен. Разбирате ли? Докато не станеше издънката, той си запазваше аванса. В дипломната му работа цитирах двадесетина руснаци. Нямаше начин той да не се издъни! Така си мислех.

Защитата му мина блестящо!

Професор Халеви беше научен ръководител и на двама ни. Аз бях ерудит, но не талант. Талантът беше Алекс.

Веднага след защитата и двамата кандидатствахме за едно и също място за докторат. Почти без колебание, достопочтеният професор Халеви избра Алекс. Толкова! Ходи вярвай в добрия Бог, в добрите му правила и в добрия ред, създаден от него...

„Бог е създал най-общите правила. А класиралите се на позиция хора ги преправят съобразно интереса си. Но този сучно-умен млад човек явно още не е стигнал в прозренията си до тази проста истина“ – помисли си следователят.

– Не издържах и отидох един следобед при професора – продължи магистърът. – Признах, че влача на буксир Алекс още от първи курс. Господин професорът ме погледна леко съжалително и кимна с глава: „Млади човече, разбирам, че Алекс Талер Ви е конкурент, но тези Ваши думи са удар под пояса и не Ви правят чест!“

Тогава, осъзнавайки че не трябва да го правя, му разказах и за сините зайци. Професорът трябваше да занемее и да започне да се кръсти от отчаяние. Нито занемя, нито започна да се кръсти! Посочи ми с пръст вратата. Разбрах – бях закъснял и нищо не можех да постигна. Защото сините зайци се бяха размножили и по синята морава на достопочтения професор Халеви.

Осъзнах и друго. Прастаро правило. Няма истина, няма лъжа. Има убедително звучащи постановки, които се приемат за истина. И изветряли думи, които не вършат никаква работа. Бях си забил впечатляващ автогол.

Тогава срещнах в коридора Алекс и го облъсках. Набързо. Докато няма свидетели наоколо. Оставих го да ме удари и той няколко пъти, за да мога да си извадя медицинско. Удоволствие, но мимолетно. Доктора-та се предоставя на Алекс Талер в ролята му на мъченик. За професор Халеви вече не съществувам.

Следовател Ленарт се бави дълго, може би цяла минута. През ума му мина ироничното и банално: „Някои работят по правилата. А други просто ги създават...“

Помисли си го, но на глас сиво запита, включвайки магнетофона:
– Господин Бирт, откъде познавате господин Талер?

ИЗВЪН РЕДОВЕТЕ НА РАЗКАЗА: Имам и такива грехове през живота си. Пиших разработки на мързеливи, платежоспособни студенти. Срещу пари, естествено. Моя позната, математичка, ми изсъска веднъж: „Така подпомагаш фабрикуването на бездарници. Заслужаваш да гориш в ада!“ Това, с горенето в ада го срещам като реплика в доста посредствени филми. Не, че не съм виновен... Не, че нямам и други грехове. Но... За всеки случай: дано няма ад!

КРАЙ

© Владимир Колев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11900>]